

Archivaria (The Journal of the Association of Canadian Archivists), 55, (Spring 2003)

Archivaria, časopis Društva kanadskih arhivista, u glavnini sveska br. 55 (proljeće 2003.), pored nekolicine članaka različite tematike, donosi sažetke magistarskih radova s dvaju, od više postojećih poslijediplomskih studija arhivistike na kanadskim sveučilištima. Pored toga ovaj broj sadržava veći broj uobičajenih prikaza knjiga i izložaba, te različite bilješke. Većina je tekstova napisana na engleskom jeziku, jedan je na francuskom, a svi članci su, kako je uobičajeno, praćeni sažetcima i na jednom i na drugom jeziku.

Prvi članak, *U potrazi za svježinom: Pristup informacijama i spisovodstvo u Vladi Kanade (In Search of the Chill: Access to Information and Record-Keeping in the Government of Canada)*, 1–19, autora Kerry Badgley, Margaret J. Dixon i Paulette Dozois, okrenut je preispitivanju navodne Vladine nezainteresiranosti da udovolji zahtjevima Zakona o dostupnosti informacija (Access to Information Act), koji je stupio na snagu još 1983. godine. Naime, medijske tvrdnje o povremenom uništavanju Vladinih dokumenata, kao što su dnevници nastali tijekom vojnih operacija u Somaliji ili transkripti Kanadskoga odbora za krv, izazvale su zabrinutost i razmišljanja o različitim mogućnostima namjernoga prikrivanja informacija. Počelo se govoriti o mogućim zamjenama izvornih dokumenata lažnim ili o namjernom nedokumentiranju pojedinih odluka kao novom načinu onemogućivanja prava javnosti da se upozna sa sadržajem Vladinih odluka i dokumenata koji u vezi s tim odlukama nastaju ili bi trebali nastajati. Stoga su istraživani dokumenti različitih ustanova koje pripadaju djelokrugu Državnoga arhiva, a gradivo kojega je preuzimano i prije i nakon donošenja Zakona, da bi se utvrdilo na koji je način njegovo donošenje utjecalo na spisovodstvo državne uprave. Nasuprot primjedaba iz pera nekih autora, poput Jaya Gilberta, ili povremenih prigovora službenih organa zaduženih za nadzor provođenja ovoga Zakona, istraživanjem kojega je provela veća skupina arhivista iz Državnoga arhiva Kanade, došlo se do zaključka da zapravo bitnih promjena u tom smislu nema.

I sljedeći članak, *Zakon o dostupnosti i izgubljeni zapisi: Komentar na »potragu za svježinom« (Access Law and Lost Records: A Commentary on »In Search of the Chill«)*, autora Iana Forsytha, 21–26, nadovezuje se na temu dostupnosti informacija. Navedeni članak troje autora Forsyth uspoređuje s onim Jaya Gilberta, prije objavljenim u *Archivariji*, s istom tematikom (Access Denied: The Access to Information Act and its Effect on Public Records Creators, *Archivaria* 49/proljeće 2000.), ističući da ipak najčešće nije riječ o hotimičnom izbjegavanju zahtjeva Zakona, već o tradicionalnim nedostacima kanadskoga spisovodstva u sferi državne i javne uprave, što bi se moglo i trebalo dalje istraživati.

U članku *Izlaganje dokaza: Analiza jednoga slučaja (Exhibiting Evidence: A Case Study)*, 27–42, Catherine Nicholls predstavlja kriterije za uspješno odvijanje izložbene djelatnosti, analizirajući svojevremenu australsku izložbu o Aboridžinima, naslovljenu »Između dvaju svjetova«, koju je 1993. organizirao Nacionalni arhiv Australije povodom Međunarodne godine starosjedilačkih zajednica obišavši s njom u sljedećih 6 godina čitavu Australiju. Dodatno je postavljeno i pitanje rubnoga ili središnjeg mjesta izložaba u arhivskim programima.

U nastavku je veći dio ovoga broja *Archivarije* posvećen sažetcima magistarskih radova s kanadskih poslijediplomskih studija arhivistike na sveučilištima Britanska Kolumbija i Manitoba. Prethodno je poslijediplomskim radovima bila posvećena *Archivaria* br. 21, u kojoj je bilo prikazano 10 magistarskih teza sa Sveučilišta Britanska Kolumbija, te potom *Archivaria* br. 27 sa sljedećih 12 teza s istoga Sveučilišta. U međuvremenu se broj poslijediplomskih studija arhivistike povećao: pokrenuti su programi na engleskom jeziku, na Sveučilištu Manitoba i na Sveučilištu Toronto, te na francuskom jeziku, na sveučilištima Montréal i Laval. Program koji je postojao neko vrijeme na Sveučilištu Windsor u međuvremenu je ukinut.

Uvodni članak o poslijediplomskom studiju arhivistike na Sveučilištu Britanska Kolumbija napisao je Terry Eastwood (*An Introduction to the Thesis Research in the Master of Archival Studies Program at the University of British Columbia*, 45–50). Ovaj studij, najstariji te vrste u Kanadi, tijekom svake školske godine nudi svojim sudionicima 18 različitih kolegija. Svaki kolegij vrijedi 3 boda, a studenti su dužni prikupiti tijekom studija 48 bodova. Ako »odrade« 4 kolegija u semestru, studij je moguće realizirati tijekom 2 godine. Od 1981. do 1992. bio je obavezan magistarski rad, koji je donosio petinu potrebnih bodova za realizaciju studija (u to je vrijeme i broj potrebnih bodova bio veći nego danas), a poslije je izrada teze postala fakultativnom, budući da se pokazalo kako tek dio sudionika nastavlja sa znanstvenim radom na dotičnom području. Nakon uvođenja ove mogućnosti iz godine u godinu se sve više smanjivao broj studenata koji su pristupali izradi teze, naročito stoga što je to bitno produljivalo vrijeme njihova studiranja. Smanjenjem broja teza ujedno je smanjen i broj sati koje nastavnici troše na mentorske poslove. Dosadašnji magistarski radovi odnosili su se na različita povijesna istraživanja (povijesti arhiva ili arhivističkih ideja), istraživanja na području provenijencije (tj. opis funkcija, aktivnosti i sl. pojedinih stvaratelja ili istraživanje određene skupine stvaratelja), kao i na drugim područjima važnim za arhiviste (zaštita informacija, privatnost, multikulturalizam itd.), te na istraživanja funkcija i aktivnosti arhivista ili tehničkih aspekata arhivističkoga rada. I na kraju treba reći da je od 2003. pokrenut i doktorski studij. Nakon ovoga uvoda Terryja Eastwooda prikazana su 73 sažetka magistarskih radova s istoga Sveučilišta (*Abstracts of Master of Archival Studies Theses at the University of British Columbia, School of Library, Archival and Information Studies*, 51–102). Uz njih su navedene poštanska i elektronička adresa (ova zadnja je: illend@interchange.ubc.ca), na kojima je moguće nabaviti kopije magistarskih radova.

U nastavku je Tom Nesmith kratkim uvodom predstavio poslijediplomski studij arhivistike na Sveučilištu Manitoba (*Learning to Think Archivally: Thesis Research in the Archival Studies Program at the University of Manitoba*, 103–109), koji je pokrenut 1991. Od tada do nastanka ovoga članka upisano je sveukupno 55 studenata, od čega je tek njih sedmero do sada prekinulo studij. Tematski okvir u kojem nastaju magistarski radovi tiče se različitih vrsta zapisa i medija (uključujući elektroničke zapise), povijesti arhiva, administrativne povijesti, ali i ostalih područja – vrednovanja, zaštite, javnoga programiranja, zakonske regulacije dostupnosti i zaštite privatnosti. Nakon uvodnoga dijela predstavljeno je 19 sažetaka radova koji su dovršeni od 1994. do 2002. godine. (*Abstracts of Master of Arts in History (Archival Studies) Theses at the University of Manitoba, Department of History*, 109–125).

Rubrici posvećenj proučavanju dokumenata (Study in Documents) pripada članak Marcela Barriaulta *Penelopa nas čeka: Bilješke s arhivističke akadijske Odiseje (Pénélope nous attend: notes de parcours sur l'odyssée archivistique acadienne)*, 127–139. On istražuje stanje arhivskih dokumenata francuskih naseljenika iz Akadije (Nove Škotske), koji su nakon naseljavanja u 17. st. više puta bili žrtve sukoba s Englezima te su konačno u 18. st. podvrgnuti deportaciji u druge krajeve na području tadašnje Nove Engleske, dio njih preseljen je na područje Južne Amerike, a neki su čak vraćeni u Europu. Autor ukazuje na disperziranost akadijskih izvora u europskim (tj. francuskim) i američkim arhivima.

Ovaj broj *Archivarije* zaključuju prikazi knjiga (*Book Reviews*, 141–175), bilješke o novim izdanjima (*Notices*, 177–180), kao prvo o najnovijem izdanju *EAD-a* (*Encoded Archival Description Tag Library*, izd. 2002., 177–178), a potom o *Uvodu u arhivsku organizaciju i opis* (*Introduction to Archival Organization and Description*) Michaela J. Foga i Petera L. Wilkinsona (rad je dostupan i na elektroničkoj adresi: <http://www.schistory.org/getty/>), te na kraju prikazi izložaba (*Exhibition Reviews*, 181–189) i nekrolog posvećen arhivistu Kentu Haworthu (1946.–2003.), (191–195).

Rajka Bućin